

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія аеронавігації

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Нормативно-правова і спеціальна підготовка пілотів до
польотів на МПЛ: організація пошуку і порятунку»
обов'язковий
компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Аеронавігація

За темою № 1 – Організація пошуку і порятунку

Кременчук 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Методичною радою Кременчуцького
льотного коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні циклової комісії аеронавігації протокол 28.08.2023 № 1.

Розробник:

Викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст вищої категорії Журід В.І.

Рецензенти:

1. Професор циклової комісії аеронавігації, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, викладач-методист Тягній В.Г.
2. Професор циклової комісії авіаційного і радіоелектронного обладнання, к.т.н., спеціаліст вищої категорії Гаврилюк Ю.М

План:

- 1 Повітряне судно, що зазнає чи зазнало лиха
- 2 Сигнали лиха повітряного судна
- 3 Повідомлення про повітряні судна, що зазнають чи зазнали лиха
- 4 Організація і проведення пошуку і порятунку
- 5 Забезпечення проведення пошукових і рятувальних робіт
- 6 Пошук і рятування за межами території України
- 7 Завершення пошуку і порятунку

Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Загальні правила польотів у повітряному просторі України від.06.02.2017 №66/73
2. Постанова Верховної Ради. Повітряний кодекс України. Керівний. Київ, 2014.
3. Міністерство транспорту України. Правила польотів у класифікованому повітряному просторі України. Наказ № 293,295.Київ,16.03.03, 04.05.05.
4. Положення про систему управління БП на авіаційному транспорті. Наказ№ 895. Київ, Державіаслужба, 2006.
5. Марінцева К.В. Перевезення небезпечних вантажів. К.НАУ. 2002
6. Повітряний кодекс України (від 19 травня 2011 № 3393-VI)
7. Кодекс цивільного захисту України(від 2 жовтня 2012 № 5403-VI)
8. Указ Президента України “Про заходи щодо впровадження в Україні єдиної системи проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування”(від 02 вересня 1997 № 937)
9. Постанова Кабінету Міністрів України 14 листопада 2012 № 1037 «Про заходи щодо вдосконалення організації та проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування».
10. Наказ МВС України 16.03.2015 № 279 «Про затвердження Правил авіаційного пошуку і рятування в Україні» (zareestrovano у Міністерстві юстиції України 01.04.2015 № 364/26809).

Додаткова література:

11. Правила розслідування АП з цивільними ПС в Україні. Київ, Державіаслужба, 2005.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

19. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_138

20. Режим доступу: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Golovniy-aviaciyniy-koordinaciyniy-centr-poshuku-i-ryatuvannya-GAKCPR.html>

21. Режим доступу: <http://www.glau.kr.ua/index.php/ru/struktura/kafedra/kps>

1. Повітряне судно, що зазнає чи зазнало лиха

1. Повітряне судно визнається таким, яке зазнає лиха, якщо йому та / або особам, які перебувають на його борту, загрожує небезпека, яка не може бути усунена за допомогою дій екіпажу, або з яким втрачено зв'язок і його місцеперебування невідоме.

2. Повітряне судно визнається терпить лихо, якщо воно отримало пошкодження, не сумісні з подальшим безпечним польотом, або якщо воно зруйновано, а також якщо вона вчинила вимушену посадку за межами аеродрому.

2. Сигнали лиха повітряного судна

1. Для своєчасного виявлення повітряного судна, що зазнає чи зазнало лиха, і надання йому допомоги використовуються єдині міжнародні сигнали лиха, терміновості і попередження про небезпеку (далі-сигнали лиха).

2. Екіпаж повітряного судна, що зазнає чи зазнало лиха, повинен по можливості подати відповідні сигнали лиха.

3. Перелік технічних засобів для передачі сигналів лиха, встановлення яких на повітряних судах є обов'язковим, визначається авіаційними правилами України для цивільних повітряних суден і нормативно-правовими актами Міністерства оборони України для державних повітряних суден.

3 Повідомлення про повітряні судна, що зазнають чи зазнали лиха

1. Повідомлення про повітряні судна, що зазнають чи зазнали лиха, відносяться до повідомлень, які мають категорію абсолютного пріоритету.
2. Підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, що мають засоби зв'язку, зобов'язані надавати такі засоби для негайної передачі інформації про повітряні судна, що зазнають чи зазнали лиха.
3. Центрами збору польотної інформації про повітряне судно, що зазнає чи зазнало лиха, і передачі такої інформації відповідному координаційному центру пошуку і порятунку є органи обслуговування повітряного руху.
4. Фізичні особи повідомляють про випадок лиха повітряного судна, які стали їм відомі, відповідній службі порятунку, органам державної влади або найближчим підприємствам, установам і організаціям.
5. Органи державної влади, підприємства, установи та організації в разі надходження інформації про лихо повітряного судна зобов'язані негайно повідомити про це в відповідну службу порятунку спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту.

4. Організація і проведення пошуку і порятунку

1. Повітряне судно, що зазнає чи зазнало лиха, і всі особи, які перебувають (перебували) на борту незалежно від громадянства, статусу, обставин підлягають негайному пошуку і порятунку.
2. Авіаційний пошук і рятунок в Україні здійснюються в рамках єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, Національної системи пошуку і рятування на морі в порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань цивільного захисту. Регулювання забезпечення авіаційного пошуку в акваторії Чорного та Азовського морів в межах районів польотної інформації України здійснює уповноважений орган з питань авіаційної діяльності.

3. Організація пошуку і порятунку повітряних суден, що зазнають чи зазнали лиха, покладається на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань захисту.

4. Оперативними органами управління, які несуть відповідальність за координацію дій сил і засобів державної та цивільної авіації під час проведення авіаційного пошуку і порятунку, є відповідні координаційні центри пошуку і порятунку. Зазначені координаційні центри функціонують цілодобово.

5. Організація і проведення пошуку і порятунку повітряних суден на аеродромі та в районі відповідальності аеродрому (злітно-посадкового майданчика) з пошуку і порятунку покладається на експлуатанта аеродрому (злітно-посадкового майданчика).

5. Забезпечення проведення пошукових і рятувальних робіт

1. Пошук і рятунок пасажирів і членів екіпажу повітряних суден, що зазнають чи зазнали лиха, здійснюються на безоплатній основі.

2. Порядок залучення сил і засобів підприємств, установ і організацій до проведення пошуково-рятувальних робіт, відшкодування витрат, пов'язаних з їх проведенням, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

3. Евакуація повітряного судна з місця події здійснюється з дозволу комісії з розслідування експлуатантом повітряного судна або експлуатантом аеродрому на договірних умовах з експлуатантом повітряного судна в разі, якщо подія сталася на території аеродрому (аеропорту).

6. Пошук і рятування за межами території України

1. Пошук і рятування повітряних суден України, що зазнають чи зазнали лиха за межами території України, здійснюються відповідно до правил виконання пошуково-рятувальних робіт держави, на території якої сталася авіаційна подія, і відповідно до міжнародних договорів України.

2. Координацію дій із службами пошуку і порятунку іноземних держав здійснює центральний орган виконавчої влади, до відання якого віднесені відповідні повноваження.

7. Завершення пошуку і порятунку

1. Пошук і порятунок повітряних суден, екіпажів, пасажирів і всіх осіб, які перебувають (перебували) на борту, триває, якщо це можливо, поки всі, хто залишився живим, не будуть доставлені в безпечне місце або доки існує обґрунтована надія на порятунок всіх, хто ще може залишитися живим.

2. У разі якщо всі вжиті заходи для пошуку не дали позитивних результатів, рішення про припинення пошуку повітряного судна приймається уповноваженим державним органом, визначеним законодавством.

3. У разі надходження нової важливої інформації або наявності відповідних ознак і чинників, а також за бажанням зацікавлених сторін розглядається питання про відновлення пошукових робіт з причини вимушеної посадки за межами аеродрому.